Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0067

Prístupy k riadeniu rybárstva zamerané na ochranu citlivých druhov, boj proti inváznym druhom a prínos pre miestne hospodárstva

Uznesenie Európskeho parlamentu z 10. marca 2026 o prístupoch k riadeniu rybárstva zameraných na ochranu citlivých druhov, boj proti inváznym druhom a prínos pre miestne hospodárstva (2025/2011(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), a najmä na jej článok 43,

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013 z 11. decembra 2013 o spoločnej rybárskej politike, ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutie Rady 2004/585/ES[1] (nariadenia o SRP),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1143/2014 z 22. októbra 2014 o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov (nariadenie o inváznych druhoch)[2],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1007/2009 zo 16. septembra 2009 o obchodovaní s výrobkami z tuleňov[3],

– so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1224/2009 z 20. novembra 2009, ktorým sa zriaďuje systém kontroly Spoločenstva na zabezpečenie dodržiavania pravidiel spoločnej politiky v oblasti

---

1 Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj.
2 Ú. v. EÚ L 317, 4.11.2014, s. 35, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1143/oj.
3 Ú. v. EÚ L 286, 31.10.2009, s. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1007/oj.

rybného hospodárstva a ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 847/96, (ES) č. 2371/2002, (ES) č. 811/2004, (ES) č. 768/2005, (ES) č. 2115/2005, (ES) č. 2166/2005, (ES) č. 388/2006, (ES) č. 509/2007, (ES) č. 676/2007, (ES) č. 1098/2007, (ES) č. 1300/2008, (ES) č. 1342/2008 a ktorým sa zrušujú nariadenia (EHS) č. 2847/93, (ES) č. 1627/94 a (ES) č. 1966/2006[4] (nariadenie o kontrole rybárstva),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1241 z 20. júna 2019 o zachovaní rybolovných zdrojov a ochrane morských ekosystémov prostredníctvom technických opatrení, ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1967/2006, (ES) č. 1224/2009 a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013, (EÚ) 2016/1139, (EÚ) 2018/973, (EÚ) 2019/472 a (EÚ) 2019/1022 a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 894/97, (ES) č. 850/98, (ES) č. 2549/2000, (ES) č. 254/2002, (ES) č. 812/2004 a (ES) č. 2187/2005[5],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2842 z 22. novembra 2023, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 1224/2009 a ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1967/2006 a (ES) č. 1005/2008 a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1139, (EÚ) 2017/2403 a (EÚ) 2019/473, pokiaľ ide o kontrolu rybárstva[6],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1991 z 24. júna 2024 o obnove prírody a o zmene nariadenia (EÚ) 2022/869[7],

– so zreteľom na smernicu Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín[8] (smernica o biotopoch),

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/56/ES zo 17. júna 2008, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť Spoločenstva v oblasti morskej environmentálnej politiky (rámcová smernica o morskej stratégii)[9],

---

4 Ú. v. EÚ L 343, 22.12.2009, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1224/oj.

5 Ú. v. EÚ L 198, 25.7.2019, s. 105, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1241/oj.

6 Ú. v. EÚ L, 2023/2842, 20.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2842/oj.

7 Ú. v. EÚ L, 2024/1991, 29.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj.

8 Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj.

9 Ú. v. EÚ L 164, 25.6.2008, s. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/56/oj.

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva[10] (smernica o vtáctve),

– so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júna 2021 o stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030: Prinavrátenie prírody do našich životov[11],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 11. mája 2023 s názvom Budovanie silného a udržateľného odvetvia rias v EÚ[12],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 18. januára 2024 o súčasnom stave vykonávania spoločnej rybárskej politiky a budúcich perspektívach[13],

– so zreteľom na ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja, a najmä na cieľ 14: cieľ č. 15 Život pod vodou: cieľ č. 1 Život na pevnine: cieľ č. 2 Žiadna chudoba: cieľ č. 11 Žiadny hlad: udržateľné mestá a obce,

– so zreteľom na Globálny rámec pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu,

– so zreteľom na Medzinárodný dohovor o kontrole a riadení balastovej vody a sedimentov z lodí,

– so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na správu Výboru pre rybárstvo (A10-0018/2026),

A. keďže EÚ už dlho uznáva význam udržateľného rybárstva a ekosystémových prístupov k riadeniu rybárstva pre zachovanie morskej biodiverzity vrátane ochrany citlivých druhov, podpory miestnych hospodárstiev a zaisťovania potravinovej bezpečnosti a udržateľných potravinových systémov;

B. keďže EÚ zaviedla niekoľko regulačných rámcov na obnovu a ochranu zraniteľných morských druhov;

C. keďže EÚ začleňuje ochranu a obnovu citlivých druhov do iných právnych rámcov, ako je nedávno revidované nariadenie o kontrole rybárstva, čím zabezpečuje komplexný prístup k zberu údajov, ktoré sa majú použiť na ochranu citlivých druhov;

D. keďže Medzinárodná únia na ochranu prírody (ďalej len „IUCN“) vydáva Červenú knihu, komplexný zoznam týkajúci sa stavu ochrany druhov, v ktorom sa poskytujú dôležité informácie o citlivej situácii

---

10 Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010, s. 7., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj.
11 Ú. v. EÚ C 67, 8.2.2022, s. 25.
12 Ú. v. EÚ C, C/2023/1074, 15.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1074/oj.
13 Ú. v. EÚ C, C/2024/5734, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5734/oj.

morských citlivých druhov a upozorňuje na potrebné úsilie o ich ochranu;

E. keďže vedľajšie úlovky citlivých druhov predstavujú veľkú hrozbu pre morskú biodiverzitu, ako sa to uznáva v medzinárodných a regionálnych dohovoroch a právnych predpisoch EÚ;

F. keďže morské vtáky sú jedným z ukazovateľov zdravia morských ekosystémov vzhľadom na ich úlohu hlavného predátora v morskom potravinovom reťazci;

G. keďže zainteresované strany spolupracujú na niekoľkých projektoch, aby vyskúšali nové metódy riadenia a výstroja s cieľom znížiť úroveň vedľajších a náhodných úlovkov citlivých druhov počas rybolovných operácií;

H. keďže z údajov, ktoré uverejnila Európska environmentálna agentúra v roku 2025[14], vyplýva, že chránené morské oblasti pokrývajú 13,7 % vôd EÚ;

I. keďže portál služieb misie Komisie Obnoviť naše vody a oceány[15] informuje o štúdii, z ktorej vyplýva, že v roku 2023 bol rybolov povolený vo viac ako 40 % chránených morských oblastí, obmedzený v menej ako 25 % a výslovne zakázaný len v 0,4 % oblastí;

J. keďže invázne nepôvodné druhy sú jednou z príčin straty biodiverzity, majú negatívny vplyv na rybolov, akvakultúru a ekosystémové funkcie a môžu byť škodlivé pre ľudské zdravie, infraštruktúru a biologickú bezpečnosť;

K. keďže akvakultúra nepôvodných druhov s obmedzenými kontrolnými opatreniami predstavuje riziko, pretože tieto druhy môžu potenciálne uniknúť a stať sa inváznymi, čo predstavuje hrozbu pre pôvodné voľne žijúce druhy a životné prostredie;

L. keďže EÚ prijala niekoľko opatrení na prevenciu introdukcie inváznych nepôvodných druhov a na odhalenie a mapovanie ich rozšírenia a boj proti ich šíreniu, okrem iného najmä nariadenie o inváznych nepôvodných druhoch, ktorým sa vytvára zoznam inváznych nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Únie a presadzujú kontrolné opatrenia;

M. keďže v súlade s nariadením o inváznych nepôvodných druhoch sú invázne nepôvodné druhy tie druhy, ktorých negatívne účinky sú natoľko významné, že si vyžadujú koordinovaný a jednotný zásah na

---

14 Európska environmentálna agentúra, Morské chránené oblasti v európskych moriach, webové sídlo Európskej environmentálnej agentúry – Analýza a údaje – Ukazovatele, 6. november 2025.

15 Európska komisia, Study on regulations in EU Marine Protected Areas: insights and implications’, webové sídlo portálu služieb misie Obnoviť naše vody a oceány.

úrovni EÚ, a preto je zakázané ich introdukovať, držať, šľachtiť a pestovať, prepravovať alebo obchodovať s nimi, alebo ich voľne premiestňovať alebo uvoľňovať do prírodného prostredia;

N. keďže jedným z kvalitatívnych deskriptorov na určenie dobrého environmentálneho stavu, ako sa uvádza v rámcovej smernici o morskej stratégii, je, že nepôvodné druhy introdukované ľudskou činnosťou sa udržiavajú na úrovniach, ktoré nepriaznivo nemenia ekosystémy;

O. keďže riadny a včasný zber údajov je veľmi dôležitý na zabezpečenie odhalenia inváznych nepôvodných druhov a zmapovania ich šírenia, ako aj na stanovenie a vykonávanie opatrení na boj proti šíreniu týchto druhov čo najcielenejším a najúčinnejším spôsobom;

P. keďže rôzne činnosti, ako je námorná doprava alebo cestovný ruch, sa považujú za dôležité vektory šírenia inváznych nepôvodných druhov, najmä v závislosti od úrovne uplatňovaných zmierňujúcich opatrení a ostražitosti;

Q. keďže stratégia EÚ v oblasti biodiverzity obsahuje záväzok, že do roku 2030 sa budú riadiť usadené invázne nepôvodné druhy a zníži sa počet druhov z Červenej knihy, pre ktoré predstavujú ohrozenie, o 50 %;

R. keďže Európska informačná sieť zhromažďujúca údaje o nepôvodných druhoch (EASIN) v súčasnosti monitoruje 12 423 nepôvodných druhov v rôznych prostrediach, z ktorých 1 440 (11,6 %) sú morské druhy; keďže od roku 2019 je 53 % morského pobrežia Európy pod tlakom inváznych nepôvodných druhov, pričom regionálne rozdiely sú výrazné: 33 % pobrežia Baltského mora, 100 % pobrežia Čierneho mora, 98 % pobrežia Stredozemného mora a 25 % pobrežia severovýchodného Atlantického oceánu;

S. keďže zmena klímy, najmä otepľovanie oceánov, a zvýšený pohyb tovaru a osôb sú kľúčovými vektormi introdukcie inváznych nepôvodných druhov a môžu zintenzívniť ich vplyv na citlivé druhy, ekosystémy a následne aj rybolovné činnosti;

T. keďže rozmáhajúce sa šírenie inváznych nepôvodných druhov spôsobuje značné škody na rybolove a akvakultúre, a to z krátkodobého aj dlhodobého hľadiska, vrátane poškodenia rybárskeho výstroja alebo infraštruktúry akvakultúry, zníženia úlovkov, znižovania prirodzeného prírastku populácií a produktivity a narušenia ekosystémov, čo ohrozuje ekologickú rovnováhu a hospodársku životaschopnosť rybárskych komunít;

U. keďže invázne nepôvodné druhy vrátane populácií cudzích predátorov ohrozujú nielen ekologickú rovnováhu, ale aj sociálnu a hospodársku životaschopnosť pobrežných rybárskych komunít, najmä rybolovu a malých a stredných akvakultúrnych podnikov;

V. keďže ekosystémový prístup k riadeniu rybárstva a plánovaniu a územnému riadeniu v akvakultúre môže zlepšiť odolnosť oboch odvetví a ich schopnosť prispôsobiť sa, najmä na miestnej úrovni;

W. keďže najvzdialenejšie regióny EÚ, ako sa uvádza v článku 349 ZFEÚ, čelia jedinečným výzvam a príležitostiam v súvislosti s riadením rybárstva, ochranou citlivých druhov a prevenciou inváznych druhov; keďže ukazovatele používané na meranie rovnováhy medzi rybolovnou kapacitou a rybolovnými možnosťami je nevyhnutné prispôsobiť miestnym podmienkam týchto regiónov, pričom je potrebné zohľadniť ich geografickú odľahlosť, bohatstvo a jedinečnosť ich biodiverzity, ich sociálne a hospodárske špecifiká a zásadnú úlohu miestneho odvetvia rybárstva pri zaisťovaní potravinovej bezpečnosti a podpore hospodárstva týchto regiónov;

X. keďže boj proti inváznym nepôvodným druhom si vyžaduje aj rázne medzinárodné opatrenia; keďže v Dohovore o biologickej diverzite sa problém inváznych nepôvodných druhov uznáva ako prierezová otázka a cieľom Globálneho rámca pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu je znížiť do roku 2030 introdukciu a usadzovanie inváznych nepôvodných druhov aspoň o 50 %;

Y. keďže úsilie o ochranu životného prostredia musia sprevádzať opatrenia na posilnenie konkurencieschopnosti európskej rybárskej flotily, na zabezpečenie ekonomickej životaschopnosti tohto odvetvia a na zabezpečenie generačnej obnovy v pobrežných spoločenstvách;

Z. keďže šírenie inváznych druhov a nárast populácií predátorov v niektorých regiónoch má vplyv na ekosystém a odvetvia rybolovu a akvakultúry, pričom obzvlášť zraniteľné sú malé pobrežné činnosti;

AA. keďže počas verejnej konzultácie, ktorú zorganizovala Komisia, 94 % všetkých respondentov uviedlo, že sú proti alebo dôrazne proti uvádzaniu výrobkov z tuleňov na trh a ako opatrenie na riadenie rybárstva to odmietajú; keďže 89 % respondentov uviedlo, že lov tuleňov vyvoláva značné morálne obavy[16];

AB. keďže Eurostat vedie komplexnú databázu dlhodobých údajov o úlovkoch rybolovu, ktorá poskytuje cenné poznatky, ktoré môžu byť podkladom pre vypracovanie účinných stratégií riadenia rybárstva a posudzovanie citlivých druhov a prispieť k systémom včasného varovania pred nepôvodnými druhmi;

AC. keďže k úsiliu o ochranu a riadenie môžu prispieť aj nástroje, ako sú ďalšie účinné opatrenia zamerané na ochranu jednotlivých oblastí (OECM);

---

16 Európska komisia, Obchod s výrobkami z tuleňov – kontrola vhodnosti pravidiel EÚ, webové sídlo Európskej komisie.

AD. keďže neexistujú žiadne priame normy EÚ týkajúce sa balastovej vody; keďže v pravidlách týkajúcich sa prevencie a riadenia introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov sa uznáva Medzinárodný dohovor o kontrole a riadení balastovej vody a sedimentov z lodí ako jedno z možných opatrení na riadenie inváznych druhov vzbudzujúcich obavy;

Citlivé druhy: ukazovatele odolnosti oceánov

1. zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť zdravé morské ekosystémy, biotopy a druhy v EÚ;

2. zdôrazňuje jedinečnú úlohu, ktorú zohrávajú citlivé druhy v morských ekosystémoch, a environmentálne, hospodárske a sociálne prínosy vyplývajúce z ich riadenia, zachovania a ochrany;

3. zdôrazňuje, že mnohé citlivé druhy sú cennými ukazovateľmi zdravia morských ekosystémov, poskytujú včasné varovanie pred ekologickou nerovnováhou a prispievajú k odolnosti ekosystémov, čo má priamy vplyv na produktivitu rybolovu a akvakultúry;

4. naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby uplatňovali ekosystémový prístup k riadeniu rybárstva spolu s prístupmi, ktoré sa zameriavajú na ochranu citlivých druhov, a zároveň podporovali hospodársku a sociálnu prosperitu rybárov, ako aj zabezpečili plnenie cieľov a medzinárodných záväzkov EÚ v oblasti chránených morských oblastí a oblastí s veľkým významom pre biodiverzitu;

5. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, že zmeny v ekosystémoch spôsobené zmenou klímy budú dôsledne zohľadnené v environmentálnych hodnoteniach a riadení rybárstva;

6. naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v súlade s článkom 3 nariadenia (EÚ) 2019/1241 znížili a podľa možnosti eliminovali náhodné úlovky citlivých morských druhov a zabezpečili, aby takéto úlovky neohrozovali stav ochrany týchto druhov;

7. zdôrazňuje, že v posledných desaťročiach sa biotopy zmenili, čo viedlo k vymiznutiu niektorých druhov a zároveň umožnilo príchod nových druhov; v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu zvýšiť informovanosť občanov, a najmä rybárov, o význame zberu údajov a potrebe adaptívneho riadenia;

8. zdôrazňuje, že na to, aby sa zabezpečilo, že ochranné opatrenia budú cielené, účinné a v súlade s potrebami špecifickými pre ekosystém a že ich vykonávanie bude účinné, sú dôležité vedecky podložené plány riadenia chránených morských oblastí vrátane ich environmentálnych, sociálnych a hospodárskych rozmerov a výsledkov; zdôrazňuje cieľ EÚ chrániť 30 % morí EÚ do roku 2030;

9. pripomína, že rybári musia byť neoddeliteľnou súčasťou riešenia a musia byť zastúpení vo všetkých poradenských orgánoch, a v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť zastúpenie všetkých rybárov, najmä drobných a tradičných rybárov; vyjadruje znepokojenie nad tým, že ich zastúpenie nie je vždy primerane zabezpečené;

10. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v plnej miere využívali nástroje spoločnej rybárskej politiky (SRP), najmä technické opatrenia na riešenie interakcií v oblasti rybolovu a na posilnenie ochrany citlivých druhov, a zároveň aby zabezpečili spravodlivú a účinnú kompenzáciu pre rybárov postihnutých stratou prístupu k tradičným rybolovným oblastiam, v súlade s ustanoveniami Európskeho námorného, rybolovného a akvakultúrneho fondu; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila vykonávanie a presadzovanie súčasných právnych predpisov;

11. naliehavo vyzýva členské štáty, aby pri prideľovaní rybolovných možností v plnej miere využívali ustanovenia zakotvené v článku 17 nariadenia o SRP s cieľom motivovať rybárov, aby prijali opatrenia na minimalizáciu alebo eliminovanie vedľajších úlovkov citlivých druhov, a poskytnúť stimuly rybárskym plavidlám, ktoré používajú selektívny rybársky výstroj alebo rybolovné techniky so zníženým vplyvom na životné prostredie, s osobitným dôrazom na flotily maloobjemového rybolovu;

12. pripomína význam údajov zhromaždených v rámci SRP pri správnej identifikácii vplyvu rybolovu na citlivé druhy a význam lepších monitorovacích systémov v súlade s vedeckými odporúčaniami a právnymi predpismi EÚ; zdôrazňuje význam komplexných údajov o vedľajších úlovkoch rozdelených podľa druhov, ktoré umožnia prijať cielené zmierňujúce opatrenia, poskytnú informácie o stratégiách adaptívneho riadenia a uľahčia prijatie vyvážených a vedecky podložených opatrení, ktoré zohľadňujú aj sociálno-ekonomické faktory a zabezpečujú potravinovú bezpečnosť EÚ;

13. zdôrazňuje význam holistického prístupu vo všetkých oblastiach politiky, ktorý môže prispieť k posilneniu monitorovania, ochrany a obnovy citlivých druhov a biotopov; v tejto súvislosti zdôrazňuje význam vykonávania súčasných právnych predpisov vo všetkých príslušných oblastiach politiky, ktoré presahujú rámec tých, ktoré priamo súvisia so SRP;

14. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili ekosystémové prístupy k riadeniu morského prostredia a podľa možnosti zohľadnili vzájomné ovplyvňovanie druhov a všetky tlaky na morské ekosystémy, medzi ktoré patrí zmena klímy a znečistenie, či už z pozemných alebo iných zdrojov;

15. zdôrazňuje, že chránené morské oblasti, ktoré sú účinne chránené a spravované na základe najlepších dostupných vedeckých poznatkov, prispievajú v závislosti od svojich cieľov ochrany k minimalizácii náhodných úlovkov citlivých druhov, ochrane neresísk a odchovní rýb a mladých jedincov a k znižovaniu vplyvov na citlivé biotopy;

16. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posúdili veľkosť regionálnych a miestnych populácií, stav a trendy druhov a potenciálne vplyvy, ktoré môžu mať nevyvážené populácie na rybolovné činnosti, s cieľom zabezpečiť ekosystémové riadenie rybárstva vrátane opatrení na ochranu citlivých druhov;

17. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zvýšili podporu vedeckých programov týkajúcich sa citlivých druhov a prístupov k riadeniu, ako sa uvádza v príslušných právnych predpisoch; zdôrazňuje skutočnosť, že v niektorých regiónoch majú citlivé druhy, ako sú rastúce populácie kormoránov a tuleňov, vplyv na populácie rýb a rybolovné a akvakultúrne činnosti, ako aj na populácie iných citlivých druhov; zastáva názor, že regulačný rámec má potrebné nástroje, ktoré umožňujú zlepšenia vzhľadom na miestny stav citlivých druhov; vyzýva preto Komisiu a členské štáty, aby v rámci opatrení, ktoré sa majú prijať, zvážili všetky možnosti stanovené v smernici o vtákoch a smernici o biotopoch s cieľom viac uľahčiť aktívne a účinné riadenie populácie a podporiť ekosystémové riadenie;

18. naliehavo vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, aby prístupy EÚ k riadeniu rybárstva boli v súlade so SRP, stratégiou EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 a s medzinárodnými záväzkami EÚ, ako je Globálny rámec pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že by sa mali prijať opatrenia na zastavenie úbytku citlivých druhov v morských ekosystémoch EÚ, a to aj prostredníctvom vykonávania vhodných ochranných opatrení a ochrany biotopov;

19. vyzýva Komisiu, aby prijala opatrenia v regionálnych organizáciách pre riadenie rybárstva (RFMO) s cieľom znížiť a podľa možnosti eliminovať vedľajšie úlovky citlivých druhov a obmedziť obchodovanie s produktmi z morských plodov a ich dovoz a posilniť opatrenia proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu, a to aj prostredníctvom lepšej colnej kontroly a spolupráce s partnermi RFMO;

Inváz ne druhy: hrozby pre naše oceány a hospodárstvo

20. zdôrazňuje, že inváz ne nepôvodné druhy ohrozujú rybolov a akvakultúru, pôvodnú morskú biodiverzitu a ekosystémy, čím ovplyvňujú príjmy rybárov a pobrežných komunít;

21. zdôrazňuje zásadný prínos maloobjemového pobrežného rybolovu pre miestne hospodárstva a potravinovú bezpečnosť EÚ, pričom zdôrazňuje, že čelí rastúcim hrozbám environmentálnych stresových faktorov, ako sú invázne druhy a zmena klímy vrátane masívneho pohybu určitých druhov, najmä v dôsledku otepľovania vôd, čo je jav, ktorý spôsobuje vážne straty, najmä pre chovateľov mäkkýšov, kôrovcov a ostnatokožcov, ktorí sú dvojnásobne znevýhodnení, a to poklesom produkcie a zvýšením nákladov spojených s útokmi predátorov;

22. pripomína, že v EÚ sa prísne reguluje 88 inváznych nepôvodných druhov vrátane 47 živočíšnych druhov a 41 rastlinných druhov vzbudzujúcich obavy Únie;

23. vyjadruje poľutovanie nad tým, že súčasný zoznam druhov vzbudzujúcich obavy Únie plne neuznáva hrozbu inváznych nepôvodných druhov pre rybolov, akvakultúru a morské prostredie EÚ, pretože v súčasnosti sú do zoznamu zahrnuté len dva morské druhy (Plotosus lineatus a Rugulopteryx okamurae), ako aj určité druhy, ktoré sa nachádzajú v brakických prostrediach; vyzýva na zlepšenie zoznamu na základe aktuálnych vedeckých odporúčaní a posudzovania rizík;

24. poukazuje na potrebu primeraného riadenia druhov a so znepokojením berie na vedomie zvýšenú prítomnosť druhov v určitých regiónoch, ako sú:

    a) ustrice mohutné a nepôvodné druhy rakov v južnej časti Severného mora, najmä pozdĺž holandského pobrežia;

    b) býček čiernoústy, ktorý ovplyvňuje ekosystém a ohrozuje najmä krevety, platesotvaré ryby a pôvodné býčky, najmä v okolí vôd Severného mora;

    c) krab modrý, krab Hemigrapsus takanoi, rebrovka (Ctenophora) a medúza Gonionemus vertens v severovýchodnom Atlantiku;

    d) krídlovec ohnivý, Fistularia commersonii a Lagocephalus sceleratus v okolí Grécka a Cypru;

    e) dresseina polymorpha zavlečená do rieky Ebro a sumec západný (Silurus glanis) v Španielsku;

    f) ázijské riasy Rugulopteryx okamurae, najmä v západnej časti Stredozemného mora;

25. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vytvorili osobitné regionálne systémy monitorovania pre jednotlivé druhy vrátane koordinovaných stratégií včasného varovania a reakcie, pokiaľ ide o nepôvodné druhy, ktoré ovplyvňujú hospodársky významné biotopy;

26. vyjadruje poľutovanie nad nedostatkom osobitných programov monitorovania morských inváznych nepôvodných druhov a vyzýva na zlepšenie metód monitorovania a harmonizáciu ukazovateľov v celej EÚ, ako aj na zvýšenie technickej a finančnej podpory, najmä pre najvzdialenejšie regióny, ktoré si vyžadujú osobitné dodatočné financovanie z dôvodu ich jedinečnej biodiverzity a ich odľahlosti;

27. odporúča stanoviť metodiku a hodnoty stanovovania prahov pre všetky európske morské regióny a subregióny s prihliadnutím na vplyv na rybolov a akvakultúru, zvládnuteľnosť priebehu a potrebu prísnejšie kontrolovať flotily EÚ a flotily tretích krajín, zameriavať sa na invázne druhy a presadzovať Medzinárodný dohovor o kontrole a riadení balastovej vody a sedimentov z lodí a uplatňovať usmernenia týkajúce sa znečistenia trupov lodí;

28. zdôrazňuje potenciálne prepojenia medzi inváznymi nepôvodnými druhmi zavedenými v suchozemských a sladkovodných ekosystémoch a ekosystémoch v oceánoch a moriach a ich vplyv na rybolov a akvakultúru; vyzýva Komisiu, aby vypracovala komplexnú stratégiu na riešenie toho problému;

29. zdôrazňuje, že holistický, preventívny a mnohostranný prístup k riadeniu založený na spôsoboch introdukcie je absolútnou prioritou pri účinnom predchádzaní introdukcie morských inváznych nepôvodných druhov a pri riešení ich šírenia a základných príčin ich proliferácie; nabáda členské štáty, aby zvýšili využívanie mapovania trendov a nových techník, ako je eDNA, umelá inteligencia a automatizované monitorovanie, ako aj zapojenie rybárov, rekreačných rybárov, pobrežných komunít a občianskej vedy ako nástrojov a zdrojov na uprednostňovanie nových a vznikajúcich inváznych nepôvodných druhov predstavujúcich vysoké riziko pre rybolov a akvakultúru; naliehavo vyzýva Komisiu, aby uplatňovala tento integrovaný prístup pri vykonávaní Európskeho oceánskeho paktu s cieľom zabezpečiť koordinované opatrenia vo všetkých odvetviach a členských štátoch;

30. vyzýva členské štáty, aby posilnili komunikáciu, koordináciu a spoluprácu – a to najmä v cezhraničných oblastiach – a zároveň využívali biologickú bezpečnosť s cieľom rýchle zaviesť opatrenia zamerané na včasné odhalenie a rýchlu eradikáciu morských inváznych nepôvodných druhov, ako aj riadiť už rozšírené druhy; okrem toho vyzýva Komisiu, aby spolupracovala s členskými štátmi na rozšírení týchto opatrení prostredníctvom spolupráce s tretími krajinami, ktoré sú súčasťou rovnakej morskej oblasti;

31. odporúča zintenzívniť spoluprácu medzi vedeckými inštitúciami a agentúrami EÚ s cieľom zlepšiť prenos vedomostí a aplikovaný výskum v oblasti šírenia, vplyvu a kontroly inváznych morských druhov;

32. zdôrazňuje, že najmä Stredozemné more, ktoré sa podľa Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo otepľuje o 20 % rýchlejšie ako zvyšok sveta, je obzvlášť problémovou oblasťou, v ktorej sa nachádza viac inváznych nepôvodných druhov než v ktoromkoľvek inom mori na svete, čo má významný negatívny vplyv na morské ekosystémy a odvetvia rybolovu a akvakultúry, a vyžaduje si preto osobitnú pozornosť; v tejto súvislosti naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vyčlenili dodatočné zdroje a zaviedli naliehavé opatrenia na zastavenie šírenia týchto druhov v tejto morskej oblasti;

33. vyzýva Komisiu, aby podporila Všeobecnú rybársku komisiu pre Stredozemné more v jej iniciatívach vedeckého monitorovania a pilotných projektoch zameraných na riešenie problémov spôsobených inváznymi morskými druhmi;

34. vyzýva Komisiu, aby v rámci Európskeho námorného, rybolovného a akvakultúrneho fondu a iných rozpočtových programov poskytla osobitné finančné prostriedky na podporu výskumu, prevencie a eradikácie inváznych druhov alebo, ak eradikácia nie je uskutočniteľná, na riadenie ich šírenia a obnovu po vplyve tohto šírenia, a to v spolupráci s rybármi, miestnymi orgánmi a vedeckými organizáciami; opätovne potvrdzuje svoje presvedčenie, že takéto financovanie by malo byť k dispozícii v budúcom viacročnom finančnom rámci;

35. zdôrazňuje význam oznamovacieho systému EASIN, najmä pre včasné a komplexné podávanie správ o nových odhaleniach, eradikačných opatreniach a odhaleniach úradných kontrol; naliehavo vyzýva členské štáty, aby posilnili systém poskytovaním dodatočných informácií, predovšetkým údajov o rozšírení druhov, najmä prostredníctvom informácií od rybárov, výrobcov v oblasti akvakultúry a všetkých ďalších zainteresovaných strán;

36. pripomína medzinárodný rozmer inváznych nepôvodných druhov a navrhuje, aby EÚ v tejto súvislosti posilnila svoje opatrenia s využitím všetkých dostupných medzinárodných fór, a najmä regionálnych organizácií pre riadenie rybárstva, Dohovoru o biologickej diverzite a Globálneho rámca pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu; vyzýva EÚ, aby posilnila spoluprácu v oblasti výmeny poznatkov a vzájomného učenia s inými medzinárodnými organizáciami a krajinami mimo EÚ;

37. zdôrazňuje potenciál spolupráce s tretími krajinami, ktoré sa nachádzajú v spoločnej morskej oblasti, a to aj prostredníctvom regionálnych organizácií pre riadenie rybárstva, s cieľom zdieľať najlepšie postupy, mobilizovať investície a stanoviť spoločné ciele na riešenie vplyvu inváznych nepôvodných druhov;

Príležitosti a výzvy pre pobrežné komunity

38. zdôrazňuje, že inváznе nepôvodné druhy majú významný negatívny vplyv na morskú biodiverzitu a ekosystémy, na činnosti modrého hospodárstva vrátane rybolovu a akvakultúry a na iné hospodárske činnosti, ktoré nesúvisia s morom, a na pobrežné komunity a spoločnosť ako celok; považuje za nevyhnutné zvážiť širšie sociálne, hospodárske a kultúrne dôsledky inváznych nepôvodných druhov nad rámec straty biodiverzity a účinkov na ekosystémy, s cieľom účinne predchádzať novým inváziám a vykonávať úspešné zmierňujúce opatrenia;

39. naliehavo vyzýva Komisiu, aby vypracovala osobitný ukazovateľ pre citlivé a inváznе druhy v moriach EÚ – a aby pritom zohľadnila zoznamy, ako je Červená kniha IUCN –, ktorý by sa zahrnul do publikácií Eurostatu týkajúcich sa cieľov udržateľného rozvoja, aby bolo možné lepšie monitorovať úsilie o ochranu;

40. vyzýva Komisiu, aby do budúcich projektov európskych výskumných a inovačných programov začlenila financovanie výskumu inváznych nepôvodných druhov a riešení šetrných k životnému prostrediu v záujme ich udržateľného riadenia a kontroly;

41. zdôrazňuje, že je dôležité podporovať dotknutých prevádzkovateľov rybolovu a akvakultúry prostredníctvom kompenzačných systémov a adaptačných fondov v súlade s existujúcimi finančnými ustanoveniami, najmä v oblastiach, ktoré čelia priamym hospodárskym stratám v dôsledku inváznych druhov; zdôrazňuje, že je potrebné poskytnúť cielené finančné a regulačné stimuly na podporu cielených činností v oblasti odlovu a odstraňovania inváznych druhov miestnymi rybármi v pobrežných vodách a na vnútrozemských vodných tokoch ako prostriedok na zníženie ekologického tlaku a zároveň na podporu miestnych zdrojov obživy; zdôrazňuje možnú úlohu, ktorú môžu zohrávať systémy poistenia pri riešení tejto otázky, najmä pokiaľ ide o dôsledky pre chovateľov mäkkýšov, kôrovcov a ostnatokožcov, výrobcov v oblasti akvakultúry a rybárov;

42. vyzýva členské štáty a Komisiu, aby vypracovali kampane na zvyšovanie informovanosti s cieľom informovať a zapojiť rybárov, chovateľov rýb a mäkkýšov, kôrovcov a ostnatokožcov, zainteresované strany v odvetví rybárstva vrátane rybárov a širokú verejnosť o introdukcii, odhaľovaní a vplyvoch inváznych nepôvodných druhov, ich environmentálnych a hospodárskych účinkoch a spôsoboch minimalizácie rizík, ktoré predstavuje ich introdukcia a šírenie;

43. odporúča, aby sa v prípade, že je to možné, rozvíjali programy zamerané na inváznе druhy, ktorých cieľom je posilniť kontrolu populácie a poskytnúť rybárom možnosti kompenzácie;

44. domnieva sa, že riadenie inváznych nepôvodných druhov môže poskytnúť príležitosti na dodatočný dočasný príjem prostredníctvom aplikovaných inovácií s cieľom vytvárať produkty s pridanou hodnotou, ako sú biohnojivá a poľnohospodárske substráty, ktoré podporujú kontrolu týchto druhov, a ak je to možné, ich eradikáciu; vyzýva Komisiu, aby financovala výskum a transfer technológií v tejto oblasti;

45. zdôrazňuje, že ak eradikácia inváznych druhov nie je uskutočniteľná, využívanie inváznych druhov na ľudskú spotrebu môže rybárom poskytnúť dodatočný dočasný príjem a prispieť k bohatstvu, z ktorého majú prospech miestne hospodárstva v EÚ;

46. víta dočasné hospodárske využívanie niektorých inváznych nepôvodných druhov, ako sú riasy, na potravinové a nepotravinové účely; poukazuje na to, že takéto účely by okrem potravín na ľudskú spotrebu mohli zahŕňať krmivo pre zvieratá a ryby, lieky, obaly, kozmetiku alebo biopalivá;

47. opakuje, že konečným cieľom je vždy eradikácia inváznych nepôvodných druhov; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že hospodárska závislosť od využívania inváznych nepôvodných druhov by mala byť vždy dočasná alebo sekundárna a nesmie podporovať šírenie týchto druhov ani ich uvádzanie na trh;

48. požaduje zvýšenú a cielenú finančnú podporu na zlepšenie účinného riadenia a ochrany živobytia na pobreží a morských ekosystémov a ochrany citlivých druhov a na informačné a monitorovacie systémy a systémy včasného varovania pred inváznymi nepôvodnými druhmi na regionálnej a celoštátnej úrovni a na úrovni EÚ vzhľadom na pozitívny vplyv takejto podpory na rybárstvo, biodiverzitu a ekosystémy;

49. trvá na tom, aby budúci viacročný finančný rámec v zahŕňal finančné prostriedky na posilnenie konkurencieschopnosti rybárskej flotily vzhľadom na výzvy, ako sú rastúce náklady, strata rybolovných oblastí a vplyv inváznych druhov; považuje za prioritu zlepšiť prístup rybárov k finančným zdrojom na modernizáciu ich plavidiel, digitalizáciu ich činností a diverzifikáciu zdrojov príjmov;

50. pripomína Komisii, že najvzdialenejšie regióny a ostrovné a pobrežné oblasti slúžia ako dôležité bezpečné prístavy pre citlivé morské druhy a zároveň sú veľmi zraniteľné voči inváznym nepôvodným druhom; žiada, aby sa uznal význam ochrany týchto citlivých druhov a boja proti inváznym nepôvodným druhom v týchto regiónoch, a to vytvorením programu možností pre miestny rybolov, ktoré sú špecifické pre odľahlé a ostrovné oblasti; zdôrazňuje potenciál udržateľného ekologického cestovného ruchu ako prostriedku na poskytovanie príležitostí na diverzifikáciu pri súčasnom zachovaní

jedinečnej biodiverzity týchto regiónov a zabezpečení priamych prínosov pre odvetvia rybolovu a akvakultúry;

°

° °

51. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.